

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Erik Kvarfordt

Hamas och Gazaremsan

Om folkrättslig legitimitet och status

LAGF03 Rättsvetenskaplig uppsats

Kandidatuppsats på juristprogrammet

15 högskolepoäng

Handledare: Emma Ahlm

Termin: HT2018

Innehållsförteckning

Summary _____	1
Sammanfattning _____	2
1. Inledning _____	3
1.1 Syfte	3
1.2 Frågeställning	3
1.3 Avgränsning	3
1.4 Metod & Material	4
1.5 Perspektiv	5
1.6 Disposition	5
2. Historisk bakgrund _____	6
3. Folkrättslig legitimitet _____	8
3.1 Vad utgör en stat?	8
3.2 Statlig suveränitet - rättigheter och skyldigheter	10
3.3 Rätt till självbestämmande för folk	12
3.4 Erkännande och legitimitet	14
4. Palestina och Gazaremsan	19
5. Analys _____	23
Källförteckning _____	27

Summary

The conflict between the government of the Gaza strip and Israel re-emerged in 2006 when Hamas won the election and went on to seize control of the region in 2007. Since then the conflicts between Hamas and Israel, as well as between Hamas and al-Fatah, has characterized the politics and everyday life in the region. This paper discusses the status of Hamas in international law and asks the question whether Hamas is a legitimate representative of the Palestinian population in Gaza and, if not, what it would take for them to become legitimate. The paper starts with discussing what it is that defines a state, what it means to be a state, in the context of rights and obligations, the right to self-determination for peoples and what other entities, that does not constitute states but still hold international legal personality, there are. Finally, it examines the conflict between Hamas and Israel and, in short, discusses how the past 20 years has changed the situation in the region.

This paper concludes that international recognition is decisive for the legitimacy of Hamas as a representative for the Palestinian population in Gaza and that it is mainly for political reasons that a recognition by the international community has not yet occurred. It discusses the problems surrounding recognition and what the continued refusal to recognize the Hamas government might mean. The principle of self-determination is not clearly defined in international law and questions remain as to when a people has this right and what the right means in different circumstances. The principle does not state an obvious right to secession from an existing state. The paper also asks the question as to whether it is evident to regard Palestine as one aspiring state with one people or if there might be room under the principle of self-determination to regard different claims as equally legitimate.

Sammanfattning

Konflikten mellan styret på Gazaremsan och Israel blossade upp på nytt efter att Hamas vunnit valet på Gazaremsan 2006 och sedan gick vidare till att helt ta kontrollen över området 2007. Sedan dess har konflikter mellan Hamas och Israel samt mellan Hamas och al-Fatah präglat politiken och vardagen i området. Den här uppsatsen diskuterar Hamas folkrättsliga status och ställer frågan huruvida Hamas utgör en legitim företrädare för den palestinska befolkningen på Gazaremsan och, om inte, vad som krävs för att de ska kunna bli legitima. Uppsatsen tar sin startpunkt i vad som definierar en stat, för att sedan diskutera vad det innebär att vara en stat i fråga om rättigheter och skyldigheter, rätten till självbestämmande för folk samt vilka andra typer av internationella entiteter, som inte räknas som stater men ändå innehar internationell juridisk personlighet, som existerar. Slutligen tittar uppsatsen närmare på konflikten mellan Israel och Hamas och diskuterar i korthet hur de senaste 20 årens händelser förändrat situationen i regionen.

Som slutsats klargörs att internationellt erkännande är avgörande för Hamas legitimitet som företrädare för den palestinska befolkningen på Gazaremsan, och att det är av huvudsakligen politiska skäl som detta erkännande inte kommit till stånd. Den tar upp problematiken kring erkännande av Hamas och diskuterar vad det kan innebära att vägra erkänna Hamas styre över huvud taget. Principen om folks rätt till självbestämmande är inte entydigt definierad i folkrätten och frågor kvarstår kring när ett folk har denna rätt och vad den innebär i olika situationer. Principen om självbestämmanderätt är ingen självklar rätt till att bryta ur en existerande stat. Uppsatsen ställer också frågan om det är en självklarhet att se Palestina som en enhetlig aspirerande stat med ett folk eller om det kan finnas utrymme under självbestämmanderätten att uppmärksamma att olika anspråk kan vara likvärdigt legitima.

1. Inledning

Landområdet som utgör dagens Israel och Palestina har varit omstritt länge. I skrivande stund ser konflikten mellan den israeliska och den palestinska befolkningen inte ut att nå närmre en lösning. Gazaremsan är en del av de områden som utgör staten Palestina. Trots detta råder inte någon territoriell suveränitet i området för den av folket valda regeringen i Gaza – Hamas.

1.1 Syfte

Denna uppsats avser att diskutera folkrättsliga auktoriteter, deras internationella status samt legitimitet. På grund av uppsatsens begränsade omfattning undersöks endast ett specifikt område och deras företrädare, nämligen Gazaremsan och Hamas folkrättsliga ställning.

Stridigheter mellan Fatah och Hamas har lett till en uppdelning mellan Västbanken och Gazaremsan vilket skapat en situation där staten Palestina har en något svårdefinierad statsapparat. Syftet med den här uppsatsen är att försöka utreda i vilken mån Hamas är att se som en legitim företrädare för befolkningen i Gaza och vilka konsekvenser detta bär med sig

1.2 Frågeställningar

Vilken folkrättslig status har Hamas och dess styre på Gazaremsan? Vad utgör en folkrättsligt legitim företrädare och uppfyller Hamas de kraven?

1.3 Avgränsning

Uppsatsen kommer ej att beröra frågan kring Palestinas statsstatus annat än i korthet utan kommer istället fokusera på Gazaremsan och deras de facto regering Hamas. Jag kommer inte heller att diskutera självförsvarsrätt eller statsansvar i relation till konflikten. Jag kommer inte att diskutera frågor om ockupation annat än när det är relevant för att förstå de historiska och rättsliga sambanden mellan territorier, kontroll och rättslig status för en entitet. Jag kommer således inte i detalj diskutera frågan om Israels blockad av Gaza är att se som en ockupation, frågan fokuserar snarare på de faktiska omständigheterna och i vilken mån dessa påverkar Gazas rättsliga status. Jag har valt att inte ge politiska aspekter samma utrymme som de rent juridiska. Min uppsats fokuserar på det folkrättsliga och jag kommer inte att

gå in vidare på politiska frågor utan nöja mig med att konstatera att politiken ofta tar vid där juridiken slutar.

1.4 Metod & Material

Det material jag kommer att använda mig av är folkrättslig doktrin, praxis och traktat. Detta då folkrätten består av internationella avtal och sedvanerätt och till skillnad från nationell rätt så finns det ingen överordnad lagstiftande auktoritet. Folkrätten består till stor del av det som majoriteten av världens länder kan komma överens om att den består av.¹ Av detta följer logiskt att det finns ett stort utrymme för tolkningar och skilda åsikter. Det är därför av yttersta vikt att studera doktrin på ämnet för att kunna få klarhet i vad som gäller samt ha hjälpmedel i hur traktat och konventioner tillämpas praktiskt. I uppsatsen kommer de olika rättskällorna analyseras för att försöka skapa en helhetsbild av gällande rätt och sedan applicera detta på det konkreta fallet. Detta sker i enlighet med den rättsdogmatiska analysens tillvägagångssätt.²

För att avgöra huruvida Hamas är en legitim företrädare för Gaza, måste klargöras vad Hamas och Gaza har för folkrättslig status. Som del av Israel eller del av Palestina alternativt att se som suverän i sig själv. Jag kommer att titta på vad som utgör en stat, vad det innebär att vara en stat, potentialen för en entitet att bli en stat genom självbestämmande samt slutligen vilka andra typer av internationella aktörer som finns och om legitimiteten för deras företrädare.

Eftersom ämnet är politiskt infekterat, är det viktigt att använda sig av sakliga källor som presenterar fakta utan att värdera dem. I de fall jag hänvisar till rena faktaförhållanden som rör konflikten, har jag i vissa fall valt att använda mig av Nationalencyklopedin, då jag bedömer de som i hög grad politiskt oberoende i frågan. Vad gäller doktrinen har jag försökt att ta upp olika författares uppfattning om samma problem, för att få ett bredare spektrum av den folkrättsliga rättstillämpningen. I avsnittet om icke statliga aktörer har jag börjat i Henriksen för att sedan, genom dennes källor,

¹ Linderfalk (2012) s. 25

² Kleinman (2013) s. 21 ff.

använda mig av en något äldre källa i Higgins. Jag är medveten om den relativt höga åldern på denna källa, men använder mig av den för att den på ett mer utförligt sätt diskuterar de olika icke statliga aktörernas ställning.

1.5 Perspektiv

Jag kommer att använda mig av ett internationellt rättskritiskt perspektiv där jag lyfter fram juridiska problem i frågan och diskuterar deras tillämplighet/lösning.

1.6 Disposition

Jag kommer att fördjupa mig i gällande rätt på området för att sedan applicera omständigheterna kring mitt typfall på den forskning jag har funnit. Mitt arbete kommer att börja i kurslitteraturen till kursen i Folkrätt. Jag kommer att diskutera och försöka utröna gällande rätt för att sedan sätta omständigheterna i den specifika situationen mellan Gaza och Israel under lupp. Jag börjar med att fördjupa mig i statsstatus och vad som utgör en legitim stat i folkrättslig bemärkelse. Efter detta följer en rättslig analys av Gazaremsan och Hamas i modern tid. Jag kommer sedan att undersöka huruvida Gazaremsan med Hamas som företrädare kan ses som en stat eller inte. Om de fått erkännande och, i så fall, av vilken typ och hur det skall klassificeras. Jag kommer också diskutera frågan om Hamas kan vara en legitim företrädare för Gazas befolkning inom ramen för den palestinska staten.

2. Historisk bakgrund

För att förstå situationen kring Gazaremsan jämfört med den på Västbanken behöver nämnas uppdelningen mellan de palestinska partierna Fatah och Hamas. Fatah, eller al-Fatah, har sedan 1990-talet bedrivit fredsförhandlingar med Israel och försökt att få till en tvåstatslösning genom diplomatiska medel och bilaterala avtal. De har sedan 1970-talet styrt PLO (Palestinian Liberation Organisation) och deras tidigare ledare Yassir Arafat företrädde länge den palestinska befolkningen.³ Medan Fatah stod för den administrativa ledningen av Gazaremsan och Västbanken så verkade Hamas till en början inte inom den politiska världen. Hamas som verkat på Gazaremsan sedan intifadan 1987⁴ intog en mer radikal ställning och paramilitära grupper inom Hamas har legat bakom bombattentat mot israeliska mål sedan nittioalet.⁵ Detta kom att förändras då Hamas under 2000-talet beslutat sig för att med politiska medel ta makten i Gaza. Hamas ställde upp i valet 2006 och vann en för många överraskande seger över det tidigare regerande partiet Fatah. Fatah hade suttit vid makten i den palestinska myndigheten i Gaza sedan myndigheten sattes upp 1994 och representerade även befolkningen på Västbanken. Hamas försökte efter valet 2006 att sätta upp sin regering men samarbetssvårigheter med Fatah gjorde så småningom att stridigheter bröt ut i Gaza och på Västbanken mellan Fatah och administrationen å ena sidan, och Hamas å andra sidan. Vad gäller Gaza så gick Hamas vinnande ur denna konflikt vilket kulminerade i att Hamas intog regeringsbyggnaderna i Gaza den 14 juni 2007.⁶

Som en effekt av Hamas övertagande av makten samt deras politiska hållning införde Israel sanktioner mot Gazaremsan (Hamas, till skillnad från Fatah, erkänner inte staten Israel, de har en uttalat öppen inställning till att

³ *Nationalencyklopedin*, al- Fatah.

<http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/al-fatah> (hämtad 2018-11-26)

⁴ *Nationalencyklopedin*, Hamas. <http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/hamas> (hämtad 2018-11-21)

⁵ *Nationalencyklopedin*, Hamas. <http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/hamas> (hämtad 2018-11-21)

⁶ Mukhimer, T (2013) s.26-27

använda våld för att vinna självständighet och motsätter sig tidigare avtal som ingåtts mellan Israel och PLO). Dessa sanktioner bestod i blockad av luftrum och territorialvatten, ekonomiska sanktioner, samt att Israeliska regeringen upphört att omfördela de skattepengar som tidigare finansierat den palestinska myndigheten i Gaza. Hamas övertagande innebar för befolkningen att de regerats av tre olika myndigheter samtidigt, den israeliska regeringen som kontrollerar luftrum och territorialhav, den palestinska regeringen i Ramallah på Västbanken samt den Hamasstyrda myndigheten i Gaza.⁷

⁷ Mukhimer, T (2013) s.26-27

3. Folkrättslig legitimitet

Folkrätten kom till som ett regelsystem för staters relationer och förhållanden med, och i, förhållande till varandra. Det är således därför som merparten av folkrättsliga frågor rör situationer mellan stater. Detta stadgades redan 1648 under freden i Westfalen vilket ofta ses som en avgörande historisk händelse i internationell rätt.⁸ I följande avsnitt behandlas statsstatus och folkrättslig legitimitet.

3.1 Vad utgör en stat?

Dixon menar att det inte finns någon entydig definition av vad som utgör en stat, det finns exempelvis inte någon Traktat eller FN-resolution där statsstatus givits en allmänt erkänd och tydlig definition. Det tycks vara näst intill omöjligt att få till en universellt accepterad definition kring statsstatus och detta beror till stor del på politiska ställningstaganden och konflikter gällande olika territorier. Dixon lyfter fram Taiwan, Kosovo och Palestina och poängterar att bedömningen av om en stat existerar eller inte alltid kommer att skilja beroende på vilken stat som tar ställning i frågan. Medlemskap i FN tycks inte heller vara en garanti för statsstatus, Dixon tar exemplen med Ukraina och Vitryssland som båda varit FN-medlemmar sedan 1945 men som utan tvekan samtidigt utgjort del av Sovjetunionen fram till den senares förfall 1991.⁹ Enligt Linderfalk finns ingen hållbar folkrättslig definition av statsbegreppet, men utgångspunkten tas oftast i Montevideokonventionen. Han påpekar att enligt många folkrättsjurister så är frågan om en entitet utgör en stat eller inte helt och hållet en politisk fråga. Vidare menar han att även om man anser stat vara ett folkrättsligt begrepp, så står det klart att det inte finns någon entydig definition.¹⁰

Art. 1 i *Montevideo convention on Rights and Duties of States 1933* ställer upp fyra krav för att en stat ska kunna sägas existera: (a) en permanent befolkning; (b) ett territorium; (c) ett styre med en fungerande statsapparat; samt (d) rättshandlingsförmåga – dvs. kapaciteten att ingå och upprätthålla

⁸ Henriksen (2017) s. 9

⁹ Dixon (2013) s. 117-119

¹⁰ Linderfalk (2012) s. 14

mellanstatliga förbindelser. Vad gäller befolkningskravet så är det inte fråga om en exakt befolkningsmängd knuten till staten utan snarare att det ska finnas en population knuten till territoriet, mer eller mindre permanent, och denna population ska rent generellt kunna betraktas som territoriets invånare.¹¹ Territoriekravet ska enligt Linderfalk inte tolkas som ett krav på att en stats territoriella gränser måste vara helt klarlagda. Kravet är snarare på att det ska finnas ett territorium som entiteten faktiskt kontrollerar.¹² Kravet på styre innebär att det måste finnas en regering och en statsapparat, som innehar ett visst mått av kontroll över territoriet och befolkningen.¹³ Dixon påpekar att det inte krävs att styret har full kontroll över allt som sker på dess territorium men att styret måste vara kapabelt att utöva kontroll över "statens" internationella handlande.¹⁴ Kapacitet att ingå mellanstatliga förbindelser menar Dixon har av vissa tolkats som ett krav på självständighet från direkt eller indirekt beroende av en annan stat. Dixon menar att det snarare torde röra sig om en rättslig självständighet. Han formulerar det som att en stat existerar så länge den inte är under "*lawful sovereign authority*" av en annan stat. Att den är praktiskt beroende av en annan stats ex. handel eller stöd, bör inte inverka på frågan om självständighet.¹⁵

Linderfalk lyfter fram problematiken med att definiera statsstatus enbart på Montevideokriterierna. Kriterierna tycks inte vara tillräckliga för att ge en definition som omfattar alla entiteter som normalt betraktas som stater, samtidigt som entiteter som inte gör anspråk på statsstatus skulle vara att se som stater om hänsyn endast tas till uppfyllandet av kraven stadgade ovan. Utöver dessa kriterier krävs alltså enligt Linderfalk att en entitet gör anspråk på att vara en stat samt att andra stater erkänner det anspråket.¹⁶ Dixon menar på liknande sätt att ett internationellt erkännande från övriga stater kan väga upp för ett annars ofullständigt anspråk på statsstatus dvs. att trots

¹¹ Dixon (2013) s. 119

¹² Linderfalk (2012) s. 14

¹³ Linderfalk (2012) s. 14

¹⁴ Dixon (2013) s. 120

¹⁵ Dixon (2013) s.120

¹⁶ Linderfalk (2012) s.13-15

att alla kriterier enligt Montevideokonventionen inte är uppfyllda så är den springande punkten för dessa aspirerande stater just att få erkännande från det internationella samfundet.¹⁷

3.2 Statlig suveränitet – rättigheter och skyldigheter

Statsstatus medför en rad rättigheter och skyldigheter för staten, dessa rättigheter och skyldigheter aktualiseras *ab initio* dvs. så fort en stat existerar kan den göra gällande sina rättigheter. Linderfalk menar att dessa rättigheter och skyldigheter är en följd av statens karaktärisering som suverän och påpekar att statssuveräniteten är utgångspunkten då stater sluter avtal med varandra.¹⁸ Han menar att det inom suveränitetsbegreppet finns rättigheter och skyldigheter av tre olika slag: (a) territoriella rättigheter, (b) rättigheter knutna till personer och andra med statens nationalitet och (c) rättigheter knutna till det politiska styret i en stat. Territoriella rättigheter innefattar rättigheten att ensam råda över de land-, luft- och havsområden som tillhör staten. Staten själv har som utgångspunkt ensam råddighet och rätt att bestämma vem som befinner sig på statens territorium.¹⁹ Vad gäller rättigheter knutna till nationella subjekt så menar Linderfalk att en stat har råddighet över dem i det hänseendet att de har rätt att skapa bindande rättsregler, utöva domsrätt och liknande. Han poängterar dock att staten inte har råddighet över dessa på samma sätt som staten har över sitt territorium.²⁰ Vad gäller rättigheter knutna till det politiska styret i staten är det enligt Linderfalk staters rätt till självbestämmande som är mest central. Styret i en stat har rätt att besluta om alla inhemska politiska frågor och driva den politiska, sociala, kulturella och ekonomiska utvecklingen i vilken riktning de vill. Denna rättighet innebär också en motstående skyldighet för andra stater, nämligen principen om *non-intervention*, vilken förbjuder alla former av direkt, fysisk intervention på en stats territorium. Linderfalk uttrycker det som att rent generellt är all typ av myndighetsutövning på annan stats territorium förbjuden så länge den inte sanktionerats av staten vars

¹⁷ Dixon (2013) s. 123

¹⁸ Linderfalk (2012) s. 16

¹⁹ Linderfalk (2012) s. 17-19

²⁰ Linderfalk (2012) s. 19-20

territorium är i fråga. Även indirekt påverkan på inhemska politiska frågor genom t.ex. statliga representanters handlingar, finansiering av oppositionella grupper eller annat aktivt engagemang, strider enligt Linderfalk mot principen.²¹

Dixon menar att det i princip är en praktisk omöjlighet för stater att ofrivilligt förlora sin status som stat. Han hänvisar till ICJ-fallet (International Court of Justice) *Palestinian wall advisory opinion ICJ Rep* där det uttalats att en stat inte förlorar sin status eller rätt till ett territorium på grund av främmande stats ockupation av territorier, som tidigare tillhört eller utgjort staten i fråga. En erövrars våldsanvändning strider mot internationell rätt och utgör ingen laglig rätt till det ockuperade territoriet. Detta exemplifieras med de baltiska länderna vilkas anspråk på statsstatus accepterades på denna grund, efter Sovjetunionens fall. Däremot menar han att det oftast är regeringar och myndigheter, legitima företrädare för en stat, som omkullkastas till följd av våldsanvändning. Ofta följer en politisk fråga om den nya företrädaren ska ses som en legitim företrädare för staten eller inte.²² Inte heller avsaknad av ett effektivt styre gör att en stat upphör att existera enligt Henriksen. Även han tar upp frågan kring annektering och menar, precis som Dixon att detta inte utgör en grund för att en stat upphör att existera. Han tar upp ett antal olika fall som illustrerar hur och när statsstatus förändras. I fallet av den irakiska invasionen av Kuwait samt situationen i Somalia visas att varken annektering eller avsaknad av fungerande styre kan föranleda ett upphörande av statsstatus. Däremot, menar han, kan en stat splittras och bilda nya stater, vilket skedde i forna Jugoslavien. Stater har även förmågan att på eget initiativ dela upp sig eller avveckla sig själva. Tjeckoslovakien upphörde att existera och ersattes av två nya stater; Tjeckien och Slovakien. Två eller flera stater kan även gå samman till en och samma stat vilket till exempel skett i både Tyskland och Yemen.²³

²¹ Linderfalk (2012) s. 20-22

²² Dixon (2013) s. 124

²³ Henriksen (2017) s. 77

3.3 Rätt till självbestämmande för folk

Självbestämmanderätten för folk finns uttryckt i art. 1 i FN-stadgan²⁴, som ett av syftena med FN. Självbestämmanderätten för folk ska inte förväxlas med rätten till självbestämmande för stater.²⁵ Det som stadgas i artikeln är att varje folk har rätt till sin egen ekonomiska, sociala och kulturella utveckling. ICJ har i Östtimor-fallet delat den portugisiska bedömningen att genom FN-stadgan samt FN:s praxis har principen fått en *erga omnes* karaktär²⁶ (vilket innebär att principen kan göras gällande av alla gentemot den stat som principen binder. I detta fall innebär det alltså att principen är bindande för alla FN:s medlemsländer, då bundenhet av FN:s stadga följer av ett medlemskap i FN). Utvecklingen har gett en klar rätt till kolonier att frigöra sig från sina kolonialstater genom secession, däremot är det enligt Henriksen inte klargjort huruvida denna rätt sträcker sig till alla folk.²⁷ Enligt Dixon är uttalanden från EC Arbitration Commission on Yugoslavia ledande i frågan. Enligt denna något smalare syn på självbestämmanderätt så åtnjuter territorier som tidigare utgjort delstater i en federation rätt till självbestämmande som ett steg till statsstatus, förutsatt att de uppfyller kraven enligt Montevideo-konventionen samt att rättigheten är kopplad till en tidigare existerande territoriell enhet. Han tar här upp Palestina som exempel på en sådan. Etniska folkgrupper har rätt till erkännande av moderstaten under internationell rätt, dock finns inte någon garanti för självbestämmande. Han beskriver självbestämmande som ett sätt för aspirerande stater att nå statsstatus men påpekar att frågan om principens omfattning är kontroversiell. Han tar upp *Advisory Opinion on the Accordance with International law of the Unilateral Declaration of Independence in Respect of Kosovo, Advisory Opinion [2010] ICJ Rep 403* och påpekar att domstolen där diskuterat folkgrupper som lever inom en annan stats gränser och deras rätt att bryta ut från moderstaten och

²⁴ Art. 1.2. *The purposes of the United Nations are: [...] to develop friendly relations among nations based on respect for the principle of equal rights and self-determination of peoples, [...].*

²⁵ Linderfalk (2012) s. 20

²⁶ Case concerning East Timor (Portugal v Australia) [1995] ICJ Rep 90, para. 29.

²⁷ Henriksen (2017) s.69-71

konstaterar att åsikterna varit vitt skilda i frågan och att inget tydligt ställningstagande kommit från domstolen.²⁸ Henriksen diskuterar skillnaden mellan internt och externt självbestämmande (*”internal/external self-determination”*) där skillnaden är att intern självbestämmanderätt är rätten till autonomt styre inom moderstaten, medan extern självbestämmanderätt är rätten till självständighet och statsstatus. Även han tar upp *Advisory Opinion on the Accordance with International law of the Unilateral Declaration of Independence in Respect of Kosovo, Advisory Opinion [2010] ICJ Rep 403* där domstolen uttryckt att inget i internationell rätt förhindrar Kosovo från att deklarerat sin självständighet, men däremot inte uttalat sig om frågan kring Kosovos rätt till secession. I *Reference re Secession of Quebec [1998] 2 SCR 217 para. 126* från the Canadian Supreme Court har den kanadensiska högsta instansen summerat gällande rätt i frågan och uttryckt att rätt till externt självbestämmande endast uppkommer i de allra extremaste av fall och att i normalfallet så uppfylls rätten enligt FN:s stadga Art. 1.2 inom ramverket för en redan existerande stat. Han tar upp dessa två fall för att visa på hur självbestämmanderätt inte nödvändigtvis behöver leda till grundandet av en ny stat. Henriksen menar vidare att det är extremt tveksamt att ett folk som inte är utsatt för varken kolonialism, förtryck, diskriminering eller exploatering, kan hävda rätt till extern självbestämmanderätt. Han hänvisar till *GA Res. 2625 (XXV) Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations [...] (24 October 1970) art. 5(7)* som stöd för att det i folkrätten historiskt har prioriterats ordning och stabilitet framför ”rättvisa”. Artikeln, menar Henriksen, stadgar att secession inte är möjlig inom en stat där regeringen representerar hela befolkningen inom dess territorium på basis av jämställdhet och utan diskriminering.²⁹

Dixon hänvisar till det rådgivande yttrandet angående Kosovos självständighetsförklaring, där ICJ var tydliga med att en sedvanerättslig självbestämmanderätt finns för territorier och folk under förtryck av

²⁸ Dixon (2013) s. 121-122

²⁹ Henriksen (2017) s. 69-71

främmande stater. Därför, menar han, kan den palestinska befolkningen möjligen ha rätten till självbestämmande i dess fulla innebörd och skapandet av de autonoma regionerna i Gazaremsan och på Västbanken kan ses som ett steg i processen att bli självbestämmande. Däremot är områdena för denna självbestämmanderätt nu begränsade och diskussionen menar han utmynnar ändå i frågan kring en etnisk eller religiös folkgrupps rätt att frånträda en redan existerande stat. Här går åsikterna isär och inget klart svar finns på den frågan. Det finns exempel på både lyckade och misslyckade secessioner (Dixon nämner Bangladesh utträde från Pakistan, Ibos-stammens misslyckade försök i Nigeria och Eritreas splittring med Etiopien) och Dixon landar i att även om inte alla folk kan sägas omfattas så har principens tillämpning vidgats. Dessutom menar han att det finns en nytta i att inte ha allt för klara regler kring vad som krävs för att självbestämmanderätten ska komma på fråga. Detta då självbestämmanderätten i en alltför vid omfattning kan ge instabilitet till det internationella samfundet, samtidigt som en alltför snäv tolkning underlättar övergrepp och förtryck mot minoriteter och omtvistade territorier. Dixon avslutar med att hänvisa till *Palestinian Wall advisory opinion*, där ICJ uttryckt att alla stater bär ansvaret att se till så att den palestinska befolkningens rättigheter och nyttjande av självbestämmanderätt inte begränsas.³⁰

3.4 Erkännande och legitimitet

Enligt Higgins så är det fortfarande stater som utgör hjärtat av det internationella rättsliga systemet, och även om folkrätten också gäller ett antal andra aktörer, så är det primärt stater som folkrätten behandlar.³¹ Higgins menar att FN har tolkat begreppet stat olika i fråga om medlemskap och internationell tvistlösning, hon påpekar att det finns exempel på entiteter som inte innehar statsstatus i den mån att ett medlemskap kan komma på fråga, men att de ändå inbjudits att delta i FN:s arbete och tala inför

³⁰ Dixon (2013) s. 171-174

³¹ Higgins (1994) s. 39

säkerhetsrådet enl. art 32 och art 35(2) i FN:s stadga.³² Dessa artiklar ger möjligheten för stater, som inte är medlemmar i FN, att delta i förhandlingar, samt ge uttryck för sina åsikter i en fråga där dem är part. Samma flexibilitet, menar hon, har visats av ICJ i tolkningen av art. 93 FN:s stadga, i fråga om att bli part till ICJ:s stadga. Higgins föreslår ingen entydig analys av denna praxis utan vill snarare poängtera att även om det är relativt klart vad kärnkraven för statsstatus är, så beror tillämpningen av bedömningsgrunderna för statsstatus även på vilket syfte en entitet har med sitt anspråk samt under vilka omständigheter anspråket förts fram.³³

Förutom stater finns flera andra typer av internationella aktörer som kan inneha befogenheter, rättigheter och skyldigheter, liknande dem som tillkommer stater. Henriksen påpekar att det vanligaste sättet för dessa entiteter att få en viss status eller internationellt rättslig personlighet (*"international legal personality"*) är genom traktat. Han hänvisar till Berlins självstyre efter andra världskriget, Östtimors tillfälliga styren innan självständigheten samt hur Kosovo administrerats efter splittringen av Jugoslavien. Henriksen tar även upp Taiwan och noterar att territoriet inte gör anspråk på att vara en stat men att de innehar internationell rättslig personlighet i åtminstone en del frågor (havsrätt, samt relationer med flera internationella organisationer). Hong Kong åtnjuter vissa rättigheter på liknande sätt och har vissa administrativa rättigheter samt möjligheten att ingå i vissa typer av internationella avtal samt vara medlem i vissa internationella organisationer.³⁴ Dixon lyfter också fram Danzig och Wien som historiska exempel på artificiella territoriella entiteter som givits begränsad rättslig personlighet, av de stater som annars haft rätt att utöva suveränitet på territorierna. Dessa traktatbaserade rättssubjekt kan ha varierande grad av rättslig personlighet och kompetens, det beror enligt Dixon på villkoren i de traktat ur vilka de får sin kompetens.³⁵

³² Higgins (1994) s.41-42

³³ Higgins (1994) s. 42

³⁴ Henriksen (2017) s. 80-81

³⁵ Dixon (2013) s. 125 -126

Henriksen menar att innebörden av att vara ett rättssubjekt i internationell rätt är kapaciteten att inneha rättigheter, skyldigheter och kompetens, som kan göras gällande inom det internationellt rättsliga systemet. Alla inom systemet innehar dock inte samma kompetens och stater är fortsatt den mest centrala gruppen inom det internationella samfundet.³⁶ Dixon lyfter fram det faktum att olika entiteter kan inneha rättslig kapacitet i varierande grad och att varje entitet som eftersträvar internationell rättslig personlighet ska bedömas på dess egna meriter. Som ytterligare ett exempel tar Dixon upp den palestinska myndigheten, vilken utövar jurisdiktion över de autonoma palestinska territorierna. Han poängterar att myndigheten inte är universellt erkänd som regeringen för en självständig stat, men menar samtidigt att de till stor grad har internationellt rättslig personlighet och kan ingå avtal med FN och andra stater, sluta traktat samt skicka och motta diplomatiska representanter. Det är tydligt, menar han, att de till stor del innehar kapaciteten och attributen av en stat och han avslutar med att konstatera att Palestina utgör ett fall för sig i fråga om internationella rättssubjekt.³⁷

Den relativa naturen av rättssubjektivitet menar Dixon leder till en ökad betydelse för erkännande av andra stater. Ju längre ifrån de traditionella subjekten man kommer desto mer vikt får ett erkännande av det internationella samfundet. Han påpekar att entiteter kan ha varierande grad av rättssubjektivitet i förhållande till olika länder. Han tar upp exemplet med PLO och menar att de haft olika status beroende på den politik som förts i de länder som de haft förbindelser med.³⁸ Dixon menar att ett erkännande av statsstatus kan utöka en entitets internationella kapacitet och rättshandlingsförmåga men att det sällan är avgörande för en stats existens. Däremot menar han, är det av större betydelse för andra typer av internationella rättssubjekt. Rättslig personlighet kan som ovan nämnts variera från fall till fall och ett erkännande ger, om inget annat, en möjlighet att agera inom den erkännande statens nationella rättssystem.³⁹ Higgins

³⁶ Henriksen (2017) s. 83

³⁷ Dixon (2013) s. 125-126

³⁸ Dixon (2013) s. 130-131

³⁹ Dixon (2013) s. 145

menar att det råder olika uppfattning bland folkrättsjurister om huruvida internationellt erkännande är ytterligare ett rekvisit för att nå statsstatus. I frågan om vikten av erkännande från andra stater påpekar hon dock att det inte finns några exempel på entiteter som haft tillgång till alla de internationella arenor som multilaterala diskussioner normalt förs i, utan att ha fått erkännande av ett stort antal av världssamfundets redan existerande stater.⁴⁰

Dixon fortsätter med att hänvisa till *Advisory Opinion Concerning the Applicability of the Obligation to Arbitrate on UN Headquarters Agreement Case* 1988 ICJ Rep 12, som diskuterar det internationella ansvar som kan utkrävas av USA för att inte ha erkänt den begränsade rättsliga personligheten som PLO haft inom FN. Dixon menar att detta talar för en praktisk omöjlighet att helt bortse från en entitets status som rättssubjekt internationellt, även om staten själv inte är villig att betrakta den som ett rättssubjekt.⁴¹ Dixon diskuterar även skillnaden mellan ett *de jure* erkännande (baserat på rätt) och ett *de facto* erkännande (baserat på faktum), då det kommer till erkännande av en ny stat. Erkännandet av en stat som tillkommit genom exempelvis ett inbördeskrig eller en statskupp görs inte på samma grund som t.ex. erkännandet av en stat som brutit sig ifrån en tidigare kolonialstat. Dixon poängterar dock att det inte gör någon skillnad för erkännandets validitet på vilken grund ett erkännande sker.⁴²

Higgins diskuterar den förändring i FN och i det internationella samfundet som skett sedan 1960-talet, i fråga om synen på erkännande. Hon menar att den tidigare idén om att FN ska vara universellt tillgängligt för alla människor genom representationen i det styre som utövar effektiv kontroll över det territorium man befinner sig på, oavsett hur det styret sköts, har ersatts av tanken att folk har rätt till ett mer direkt deltagande i beslutsfattandet som påverkar dem. Hon menar att enbart ett medlemskap i FN inte har varit tillräckligt för att säkerställa denna rätt till representation och att intern självbestämmanderätt är något som utvecklats ur denna idé.

⁴⁰ Higgins (1994) s. 42-43

⁴¹ Dixon (2013) s. 131

⁴² Dixon (2013) s. 131

Higgins ställer därför frågan om det fortfarande kan sägas att varje enskild stat är fri att erkänna en annan stat enbart baserat på att den senare innehar effektiv kontroll över ett visst territorium. Hon menar att om det internationella samfundet ska lyckas med sina åtaganden enligt *the International Covenants on Human Rights* så är införandet av ett representativitetskrav bredvid kravet om effektiv kontroll, ett steg på vägen. Hon menar också att idén om representation och självbestämmanderätt för folk har lett till en vilja att erkänna entiteter som visat sig villiga att sträva efter representativt styre, även där effektiv kontroll i form av regering ännu saknats. Detta illustreras med erkännandet av Kroatien, där erkännandet av staten skedde innan styrets effektiva kontroll var upprättad.⁴³

⁴³ Higgins (1994) s. 43-45

4. Palestina och Gazaremsan

Palestina har en definitiv rätt till självbestämmande enligt Dixon, däremot är det i internationell rätt som nämnts ovan, oklart huruvida en folkgrupp har rätt till bildandet av en ny stat inom gränserna för en redan existerande stat.⁴⁴ Vad gäller territoriekravet så menar Dixon att det inte bör göra någon skillnad för statsstatus om en stats territorium inte är exakt definierat av bestående gränser; så länge det finns en "kärna" som utgör det definitiva territoriet, kan inte statens existens ifrågasättas på territoriegrunden. Likväl menar han att den omständighet att en annan stat gör anspråk på eller ockuperar delar av det man anser vara ens territorium inte heller bör utgöra ett hinder mot att anses ha ett klart definierat territorium. Han exemplifierar detta med just Palestina och menar att även om Israel inte begränsat sina anspråk på palestinsk mark så kan det inte påstås att Palestina saknar territorium.⁴⁵

1993 erkände Israel PLO som representant för det palestinska folket och de palestinska myndigheterna på Västbanken och Gazaremsan sattes upp. Den palestinska myndigheten ska enligt Shaw inte likställas med PLO, utan ses som en entitet som drar sin legitimitet från överenskommelser mellan Israel och PLO. Ytterligare en rad avtal mellan PLO och Israel gav viss autonomi till Västbanken och Gaza under de följande åren och år 2000 stod större delen av den palestinska befolkningen under den palestinska myndigheten vad gäller civila frågor. I säkerhetsfrågor behöll dock Israel till stor del kontrollen över de palestinska områdena och vad gäller Gazaremsan så kvarstod den israeliska kontrollen av sjö- och luftrum samt majoriteten av passagera in till området. Shaw poängterar att avtalen rörde en interimistisk palestinsk ledning och inte ett erkännande från israeliskt håll av Palestina som stat. Avtalen syftade till att tillåta vissa former av självstyre under tiden som förhandlingar fortgick. Vidare menar han att avtalen förhindrar en förändring av områdenas status under tiden som den interimistiska regeringen verkar. Båda sidor har förbundit sig att inte initiera

⁴⁴ Dixon (2013) s. 171-172

⁴⁵ Dixon (2013) s. 119

eller vidta åtgärder med syfte att förändra Västbankens eller Gazas status i väntan på utkomsten av förhandlingarna. Därav är, enligt honom, en israelisk annektering eller en ensidig palestinsk självständighetsförklaring utesluten. Israel behåller i princip sin status som ockupant och den palestinska myndigheten har fått vissa befogenheter delegerat till sig av den israeliska ockupationsmakten.⁴⁶

Enligt Mukhimer så är den Israeliska uppfattningen sådan att ingen ockupation av Gaza existerar. Detta då israeliska styrkor inte är permanent placerade i Gazaremsan, Israel saknar effektiv kontroll, samt att det militärstyre som funnits i Gazaremsan avvecklats. Detta gör att Israel inte ser sig som ansvariga för vad som sker på området, baserat på en avsaknad av effektiv kontroll.⁴⁷ Shaw hänvisar till art 42 i Haagkonventionen (IV 1907) vilken menar att ett område är att anse som ockuperat då det är placerat under en främmande makts auktoritet samt att ockupationen endast sträcker sig till de territorier där en sådan auktoritet har blivit etablerad och kan utövas. Shaw hänvisar även till *Democratic Republic of Congo v. Uganda [2005] ICJ Rep* där domstolen uttryckt att endast närvaron av utländska trupper inte är tillräckligt för att utgöra en ockupation. Det krävs att dessa trupper ersatt det faktiska styret på territoriet.⁴⁸ Shaw menar att en ockupation bedöms på faktisk kontroll och inte på legitimitet för ockupationsmakten och deras påstådda rätt till ett visst territorium. Även ett omstritt territorium kan befinna sig under ockupation. Han hänvisar även till Artikel 4 i TP 1 till Genevekonventionen 1977 vilken ger att en ockupation inte förändrar den rättsliga statusen för det ockuperade området i fråga. Enligt Shaw så syftar traditionell ockupationsrätt bl.a. till att förhindra ensidig förändring i suveränitetsfrågor.⁴⁹

Mukhimer menar å sin sida att den israeliska uppfattningen är felaktig, och att en ockupation ska bedömas på möjligheten för den främmande makten att uppta eller upprätta effektiv kontroll vid en given stund. Där är militära

⁴⁶ Shaw (2008) 385-387.

⁴⁷ Mukhimer (2012) s. 34-35.

⁴⁸ Shaw (2008) s. 377.

⁴⁹ Shaw (2008) s. 379-381.

styrkors närhet till området en viktig parameter.⁵⁰ Mukhimer menar vidare att den israeliska kontrollen över Gazaremsan är tillräckligt hög för att åtminstone delvis utgöra en ockupation, han poängterar dessutom att Israel inte bara har kapaciteten att överta hela eller delar av Gaza när de vill, utan också anser sig ha rätten att göra det. Detta, samtidigt som israelisk militär är näst-intill permanent placerade på utvalda områden av Gazaremsan i nära anslutning till den israeliska gränsen, menar Mukhimer lämnar inga tvivel om att Gaza fortfarande är att anse som ockuperat. Han lyfter också fram FN:s säkerhetsråds resolution 1860 (2009) vilken bekräftar Gaza som palestinskt territorium.⁵¹

Enligt Mukhimer har Hamas visat sig ha ett starkt inflytande och en enorm kontroll över den civila sfären i Gaza. Detta trots en internationell bojkott och en åtstramad israelisk stängning av området. Hamas är även i konflikt med den palestinska myndigheten i Ramallah på Västbanken vilken, till skillnad från Hamas, innehar både internationellt stöd och erkännande från det internationella samfundet. Enligt Mukhimer har Hamas visat sig vara effektiva vad gäller koordineringen av styrelseapparatens olika grenar i syfte att bibehålla sin starka ställning och auktoritet i Gaza.⁵² Detta menar Mukhimer är en vital del i skapandet av en modern stat och påpekar att Hamas både har kontrollen och kapaciteten för att effektivt styra inom Gaza. Han föreslår mot denna bakgrund att Hamas i detta hänseende kan ses som en institution liknande den av en stat. Vidare anser han att situationen kring Hamas internationella legitimitet utnyttjas av Hamas för att frånsäga sig ansvar för överträdelser av mänskliga rättigheter och att situationen hämmar utvecklingen av ett styre i området som tar full hänsyn till mänskliga rättigheter. Han påpekar att Hamas genom samarbete med oberoende experter och FN i frågor som rör situationen på Gaza, visat prov på sitt engagemang och sin vilja att bli accepterad som en legitim företrädare för Gaza. Han poängterar också att Hamas har visat sig mer villiga att ta på sig

⁵⁰ Mukhimer (2012) s. 34-35.

⁵¹ Mukhimer (2012) s. 38.

⁵² Han påpekar dock att Hamas utnyttjat denna koordinering i sin policy om försvarsmodernisering där de först tog den politiska makten genom våld, för att sedan fortsätta med att öka och befästa sin makt i den civila sfären.

internationellt ansvar för mänskliga rättigheter likt ett legitimt styre, då de blivit behandlade som ett på den internationella arenan.⁵³

⁵³ Mukhimer (2012) s. 128-131

5. Analys

Avsnittet om innebörden av statsstatus visar att en stat inte kan avvecklas eller upphöra att existera på grund av yttre krafter, det är endast staten själv som har förmågan att förändra sin rättsliga status. Ovan har diskuterats det faktum att en stat inte förlorar sin status till följd av främmande stats ockupation. Detta innebär att de israeliska bosättningarna på Västbanken och intrången på Gazaremsan folkrättsligt inte kommer att förändra Palestinas rätt till dessa territorier. Knäckfrågan blir alltså vem som är att se som den legitima företrädaren, vilket anspråk ska rätten till styret baseras på? Överenskommelserna mellan Israel och PLO ger ett svar, folkomröstningen på Gaza ett annat. Frågan blir oundvikligen politisk, vem som ses som den rätta företrädaren kommer i slutändan alltid att avgöras av det internationella samfundet tillsammans med de inblandade parterna i konflikten. Väljer man att släppa in Hamas i förhandlingar så ger man de en viss legitimitet att företräda. Väljer man att fortsätta stänga ute dem så förnekar man inte bara deras rättsliga legitimitet man bortser också ifrån den politiska viljan hos Gazas invånare, vilket enligt mig är något problematiskt.

Ovan har jag nämnt Linderfalks förklaring att folkrätten utgör ett system för staters förhållanden sinsemellan och att det ytterst är staterna själva som avgör vad folkrätten ska innehålla. Mot denna bakgrund anser jag det vara närmare omöjligt att vara delaktig i det internationella samfundet utan att nå visst mått av erkännande från andra stater. Det ligger i folkrättens natur att lämna icke-önskvärda deltagare utanför systemet. Stater väljer inte bara innehållet i överenskommelser utan också vilka entiteter de ingår överenskommelser och avtal med. Det är tydligt att Hamas saknar det internationella erkännande som krävs för att kunna betraktas som en legitim företrädare för befolkningen på Gazaremsan. Som ovan diskuterats får det internationella erkännandet en allt viktigare ställning ju längre ifrån en traditionell stat en entitet anses vara. Gazaremsan har aldrig varit en egen stat och fram tills nyligen inte heller en region med eget styre. De har utgjort en del av de palestinska territorierna som satts under den palestinska myndigheten i Ramallah. Folkomröstningen där Gazas befolkning

demokratiskt valde Hamas som sin företrädare har inte givits någon betydelse av det internationella samfundet. Dock är det tydligt att förändring i regionen skett sedan Hamas tog makten. Den palestinska myndigheten har ingen kontroll över Gaza, den interna kontrollen styrs helt och hållet av Hamas. Det kan dock diskuteras vilken faktisk kompetens som går att tillskriva Hamas. Israel kontrollerar territoriet utifrån och genom militära buffertzoner även till viss del inifrån, Gazaremsan är också beroende av Israel för el- och vattenförsörjning samtidigt som invånarna inte är fria att röra sig inom territoriet som de vill. Det blir mot denna bakgrund tydligt att även om Hamas har full kontroll över Gaza på många områden, så saknar de den effektiva kapacitet som stater normalt har i fråga om sina gränser och liknande. Det faktum att Hamas kontrollerar Gazaremsan är dock inte tillräckligt för att fastställa deras legitimitet. Folkrättsligt är de närmast att betrakta som en grupp som brutit ur en större region med viss autonomi (Palestina). Gazaremsan och Västbanken erhöll sin autonomi efter överenskommelser mellan Israel och PLO, det är därför inte klart hurvida en grupp som Hamas, som inte är part till avtalen kan vara ett rättssubjekt med legitimitet över Gazaremsan. Eftersom Hamas inte kan vila sitt anspråk på internationella avtal så krävs i ännu högre grad ett internationellt erkännande av deras legitimitet för att de ska kunna ses som den juridiska person som företräder Gazaremsan. Detta trots att de är *de facto*-regeringen som styr området.

Sett enbart till det faktiska styret på Gaza blir det omöjligt att förneka att Hamas i alla fall i någon mån företräder befolkningen på Gaza. Någon särskild status kan det kanske inte sägas att Hamas har, men i förhållande till Fatah och Israel tycks de åtminstone ha viss rättslig kapacitet, och som Mukhimer visat, så tycks de ha intresse av att bli accepterade som den legitima företrädaren för regionen. Legitimitet ges åt stater på det internationella samfundets medverkan, och oavsett vilken bedömning som görs i fråga om styre, ansvar, förmåga osv. så är den politiska inställningen från världssamfundet avgörande för Hamas rättsliga status. Legitimitet tar sig också uttryck internationellt, i förhandlingar och genom avtal. Så länge merparten av världens länder inte ser Hamas som en företrädare för staten

Palestina eller Gazaremsans befolkning, utan för diskussionerna tillsammans med Al-Fatah så kan inte Hamas sägas ha någon effektiv legitimitet.

Vilka rättigheter och skyldigheter som Hamas har är en annan sak som inte är tydligt. Väljer man att helt frånskriva Hamas skyldigheter och rättigheter eftersom man inte ser de som en internationell juridisk person, så fråntas de även visst ansvar de har för befolkningen som de har kontroll över. En entitet som inte har vare sig rättigheter eller skyldigheter utan endast utgör en icke-statlig politisk grupp kan inte sägas ha samma ansvar som en stat. Detta statliga ansvar faller då på någon annan, men frågan blir vem? Israel tar inte på sig något ansvar för befolkningen på Gaza, och den palestinska myndigheten på Västbanken har ingen kontroll över Gazas befolkning.

En ytterligare fråga att diskutera är frågan om självbestämmanderätt för Gazaremsans befolkning. Genom demokratiska val har de gjort klart att de ser Hamas som sin företrädare, i motsats till befolkningen på Västbanken. En fråga blir då hur uppdelning av folk och territorier som ska ges rätt till självbestämmande ska ske. Bör historisk tillhörighet, etnicitet eller något annat vara avgörande för vad som utgör en grupp med rätt till självbestämmande? Dixon menar att den palestinska befolkningen mycket väl kan åtnjuta rätt till självbestämmande i dess fulla form (se fotnot 31), det är däremot inte klart i vilken konstellation eller uppdelning denna rätt ska ges uttryck. Det är enligt mig inte en självklarhet att den palestinska befolkningen ska ses som en enhetlig grupp. Men det är inte heller tydligt vilken annan uppdelning som kan eller bör göras. Det är tydligt att det internationella samfundet ser den palestinska myndigheten på Västbanken som den legitima företrädaren för hela den palestinska befolkningen vilket innefattar befolkningen på Gazaremsan. Även de stater som erkänt Palestina har gjort det som en stat bestående av både Gazaremsan och Västbanken. Jag anser dock att det kan argumenteras för att Gazaremsan bör åtnjuta viss del av självbestämmande. Vad som händer när ett folk med rätt till självbestämmande inte är överens om vem som ska leda självständighetskampen, eller vilka former denna ska ta, är en

diskussionsfråga för en egen uppsats. Jag vill dock påpeka att stridigheter inom en grupp knappast bör påverka gruppens rätt till självbestämmande rent juridiskt. Det torde dock försvåra processen rent praktiskt och därför utgöra ett hinder mot självständighet.

Källförteckning

Litteratur

- Dixon, Martin, *Textbook on international law*. 7. ed., Oxford University Press, Oxford, 2013
- Henriksen, Anders, *International law*, Oxford University Press, Oxford, 2017
- Higgins, Rosalyn, *Problems and process: international law and how we use it*, Clarendon, Oxford, 1994
- Kleineman, Jan 'Rättsdogmatisk metod', i: Korling, Fredric & Zamboni, Mauro (red.), *Juridisk metodlära*. 1 uppl., Lund, 2013 s. 21-45
- Linderfalk, Ulf (red.) *Folkrätten i ett nötskal*. [2., [utök. och uppdaterade uppl.] Lund: Studentlitteratur, 2012
- Mukhimer, Tariq. *Hamas rule in Gaza ; Human rights under constraint*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2012
- Shaw, Malcolm N 'Territorial Administration by Non-territorial Sovereigns', i: Broude, Tomer & Shany, Yuval (red.) *The shifting allocation of authority in international law: considering sovereignty, supremacy and subsidiarity*. Oxford: Hart, 2008, s. 369–415

Elektroniska källor

- *Nationalencyklopedin*, Palestina.
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/palestina>
(hämtad 2018-11-26)
- *Nationalencyklopedin*, *al-Fatah*
<http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/al-fatah> (hämtad 2018-11-26)
- *Nationalencyklopedin*, Hamas. <http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/hamas> (hämtad 2018-11-21)
- *Nationalencyklopedin*, Hamas. <http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/hamas> (hämtad 2018-11-21)

- *Regeringskansliet, Palestina*. <https://www.regeringen.se/sveriges-regering/utrikesdepartementet/sveriges-diplomatiska-forbindelser/mellanostern-och-nordafrika/palestina/> (hämtad 2018-11-27)

Traktat, rättsfall, resolutioner och ICJ-yttranden

- *Legal Consequences of the Construction of a wall in the Occupied Palestinian Territory*, Advisory Opinion [2004] ICJ Rep, p. 136
- East Timor (Portugal v. Australia), Judgment [1995] ICJ Rep, p. 90
- *Advisory Opinion on the Accordance with International law of the Unilateral Declaration of Independence in Respect of Kosovo*, Advisory Opinion [2010] ICJ Rep 403
- *Advisory Opinion Concerning the Applicability of the Obligation to Arbitrate on UN Headquarters Agreement Case*, Advisory Opinion [1988] ICJ Rep 12
- *Armed Activities on the Territory of the Congo (Democratic Republic of the Congo v. Uganda)*, Judgment [2005] ICJ Rep, p. 168
- FN-stadgan, Charter of the United Nations, San Francisco 26 Juni 1945
- Montevideo Convention on the Rights and Duties of States, Montevideo 26 December 1933
- Resolution 1860, antagen av FN:s säkerhetsråd 8 Januari 2009